

2011-04-08 22:02 CEST

Ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter

Yttrande över SOU 2010:70 Ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter

Rädda Barnen ställer sig över lag positivt till utredningens förslag på åtgärder i betänkandet. Vad gäller inkorporering av konventioner om mänskliga rättigheter i svensk lag, välkomnar vi utredningens förslag om att tillsätta en utredning som ser över denna fråga. Vi vill dock betona vikten av att FN:s konvention om barnets rättigheter finns med i denna utvärdering.

Rädda Barnen ställer sig positivt till förslaget att inrätta en institution för mänskliga rättigheter i Sverige. Vi vill i detta betona vikten av samarbete med det civila samhället, såväl frivilligorganisationer som särskilt utsatta grupper, däribland barn. Rädda Barnen vill också betona vikten att en sådan organisation kan ta emot klagomål från enskilda individer, inklusive att barn själva kan lämna in klagomål. Vidare vill vi understryka vikten av att anställda på institutionen har en anmälningsplikt när man får kännedom att ett barn misshandlas i hemmet eller om man av någon annan anledning misstänker att socialnämnden bör gripa in för att skydda barnet. Vi finner det anmärkningsvärt att utredningen så generellt som man gör utgår från att institutionen enbart kommer att kontaktas av personer över 18 år och angående frågor som berör personer över 18 år.

Vad gäller övriga förslag vill Rädda Barnen betona vikten av tillsyn av kommunal verksamhet när det gäller efterlevnaden av konventionen om mänskliga rättigheter. Rädda Barnen ser stora skillnader mellan kommunerna när det gäller detta, mycket beroende på det kommunala självstyret, och en noggrann tillsyn är därför av vikt för att säkerställa att de mänskliga rättigheterna respekteras lika noggrant i alla kommuner.

Inledning

Rädda Barnen är överlag positiv till utredningens förslag på åtgärder i betänkandet. Rädda Barnen kommer i detta yttrande kommentera vissa punkter, med fokus på barns rättigheter och barns särskilda skyddsbehov. I de delar vi inte kommenterar, ställer vi oss positiva till utredningens förslag.

Kapitel 4.2 Lagrådets granskning

Rädda Barnen skulle i detta hänseende se ett förtydligande om att när Lagrådet granskar om lagförslag respekterar mänskliga rättigheter i enlighet med Sveriges internationella åtaganden, ska tolkningen av FN-konventionen utgå ifrån de generella kommentarer ("general comments") som konventionernas granskningskommittéer utarbetat.

Kapitel 4.3 Inkopporering av konventioner om mänskliga rättigheter

Rädda Barnen välkomnar utredningens förslag om att en utredning ska ges i uppdrag att utreda lämpligheten av en inkopporering av fler konventioner om mänskliga rättigheter i svensk rätt. Rädda Barnen förutsätter att FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) kommer att ingå i denna översyn.

Rädda Barnen driver, som utredningen uppmärksammat, frågan om inkopporering av FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) i svensk rätt. De argument mot en inkopporering av Barnkonventionen i svensk lag, som gjordes i SOU 1997:116, är idag till stor del överspelade, bland annat på grund av den ökande användningen av EU-rätt i domstolarna. Även FN:s kommitté för barnets rättigheter har i sin senaste genomgång av Sveriges efterlevnad av Barnkonventionen, rekommenderat Sverige att inkopporera barnkonventionen i svensk lag. Vi vill också hänvisa till den positiva effekt inkopporeringen av Barnkonventionen i norsk rätt har fått för medvetenheten och tillämpningen av barns rättigheter i Norge.

Kapitel 4.5.4 Hänvisningar till de mänskliga rättigheterna införs i ett urval lagar

I de lagar som särskilt berör personer under 18 år (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga samt lag om verkställighet av slutna ungdomsvård) anser Rädda Barnen att en särskild hänvisning till FN:s konvention om barnets rättigheter bör föras in.

Kapitel 5.1 En nationell institution för mänskliga rättigheter

inrättas i Sverige

Rädda Barnen är överlag positiv till förslaget att inrätta en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige, som en egen myndighet under Riksdagen. Vi har följande kommentarer:

5.2.2 Institutionens uppgifter

- Undersöka och rapportera – det är av yttersta vikt att institutionen i detta sitt arbete samarbetar med det civila samhället och också inhämtar information från grupper som är särskilt berörda, till exempel barn.
- Främja utbildning, forskning och kompetensutveckling, information och ökad medvetenhet – Rädda Barnen vill poängtera vikten av att institutionen strävar efter att ta fram informationsmaterial om de mänskliga rättigheterna som riktar sig till olika kategorier i samhället, till exempel lättläst material, material anpassat till barn i olika åldrar mm
- Enskilda klagomål – Rädda Barnen beklagar att utredningen föreslår att institutionen inte ska kunna ta emot klagomål från enskilda individer, och att man gör detta främst beroende på den stora arbetsbörda det kommer att innebära. Rädda Barnen är av den åsikten att det idag finns områden inom mänskliga rättigheter, inte minst inom barns rättigheter, där det inte finns någonstans att vända sig om dessa rättigheter kränks. Rädda Barnen har under lång tid drivit att Barnombudsmannen ska få utökat mandat och kunna ta emot enskilda klagomål direkt från barn vad gäller kränkningar mot Barnkonventionen. Detta har även FN:s kommitté för barnets rättigheter rekommenderat Sverige vid sin senaste granskning. Detta är inte minst av vikt ur ett diskrimineringshänseende, då Barnombudsmannen idag är den enda ombudsman i sitt slag som inte kan ta emot individuella klagomål.

5.2.3 Institutionens arbetsmetoder och rättsliga befogenheter

- Kontakter med enskilda samt sekretess – Rädda Barnen välkomnar att utredningen föreslår att institutionen bör kunna bryta sekretessen och anmäla till andra myndigheter vid misstanke om brott mot barn under 18 år. Vi anser dock att institutionen även ska ha samma skyldighet som Barnombudsmannen att anmäla till socialnämnden om man får kännedom om att ett barn misshandlas i hemmet eller om man

misstänker att socialnämnden av annan anledning behöver ingripa för att skydda barnet. En anmälningsplikt i dessa fall är av yttersta vikt för att säkerställa barnets rätt till skydd och stöd. Att så generellt utgå från att institutionens kontakt med enskilda kommer att begränsas till personer över 18 år, som utredningen gör, anser Rädda Barnen vara anmärkningsvärt.

5.3.2 Kommissionens råd och personal

Rädda Barnen vill i detta hänseende poängtera vikten av att personalen som arbetar på Kommissionen har olika kompetens som täcker in alla olika rättighetstyperna och att det finns spetskunskap på områden som till exempel barns rättigheter.

Det råd som ska tillsättas bör vara experter som representerar olika delar av de mänskliga rättigheterna, ett förslag är att man har en expert per FN-konvention.

De referens-, expert- och arbetsgrupper som nämns kommer att vara mycket viktiga, och vi förutsätter att Kommissionen ser vikten av att här inkludera barn och ungdomar.

Kapitel 6.2.7 Nationella handlingsplaner och andra strategidokument

Rädda Barnen vill poängtera vikten av att Regeringen, vid framtagandet av handlingsplan eller strategidokument, samarbetar med alla aktörer i samhället som är berörda, inklusive barn.

Kapitel 6.3.3 Tillsyn av kommunal verksamhet

Rädda Barnen vill betona vikten av tillsyn av den kommunala verksamheten, då vi har sett att det kommunala självstyret har lett till att barnets rättigheter implementeras på väldigt varierande nivåer i Sveriges kommuner. Detta i sig innebär en diskriminering av barn i Sverige, när det beror på var du bor vilket skydd för dina mänskliga rättigheter du får. Detta är också något som Sverige har fått kritik för av FN:s kommitté för barnets rättigheter. En tydlig tillsyn av kommunerna skulle kunna bidra till att utjämna skillnaderna i efterlevnaden av mänskliga rättigheter på kommunal nivå.

Kapitel 6.4 Samordning, samverkan och dialog

Rädda Barnen vill understryka vikten av samordning och samverkan mellan

stat, myndigheter, kommuner med flera på alla nivåer, såväl horisontellt som vertikalt, för att efterlevnaden av mänskliga rättigheter ska kunna uppfyllas.

Vidare vill vi betona vikten av att samarbeta med den civila sektorn och inte minst av dialog med de direkt berörda grupperna, i synnerhet vikten av att ha en dialog med barn och ungdomar.

Kapitel 7.2 Det allmänna skolväsendet

Rädda Barnen välkomnar utredningens förslag att läro- och kursplaner ska tydliggöra att mänskliga rättigheter ska behandlas i flera ämnen, inte enbart samhällskunskap. Rädda Barnen vill poängtera att det också är av stor vikt att diskussioner om mänskliga rättigheter fortgår i alla årskurser under skolgången.

Rädda Barnen vill betona vikten av lärarutbildningen inkluderar mänskliga rättigheter och inte minst hur man diskuterar kring mänskliga rättigheter med barn i olika åldrar.

Kapitel 8.4 Vidareutveckla statistiken om de mänskliga rättigheterna

Rädda Barnen vill här betona vikten av att den statistik som tas fram är differentierad och visar på olika grupper, män/kvinnor, olika åldrar med mera. I synnerhet är det av vikt att differentierad statistik tas fram vad gäller barn under 18 år. Detta för att kunna bli verkligt användbar.

Med vänlig hälsning
Rädda Barnen

[Rädda Barnen](#) är en politiskt och religiöst obunden folkrörelse med verksamhet både i Sverige och internationellt. Med Barnkonventionen som grund arbetar vi för att barn ska få det bättre och för att barns rättigheter ska respekteras.

Följ oss på:

[Twitter](#)

[Facebook](#)

Kontaktpersoner

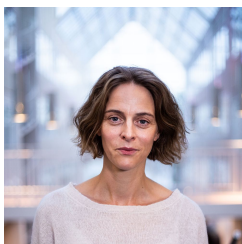
Rädda Barnens pressjour

Presskontakt

Tillgänglig för journalister mellan klockan 08.00 och 20.00.

press@rb.se

08-698 90 90

Anne Thorngren

Presskontakt

Pressekreterare

Svenska frågor

anne.thorngren@rb.se

0723-57 67 56

Åsa Runström Awad

Presskontakt

Pressekreterare

Internationella frågor

asa.runstrom.awad@rb.se

0733-55 34 33